

Coccidiosis

Domuzlarda 10 kadar coccidia türü mevcut olup bunlardan *Isospora suis* 1-2 haftalık gençlerde ciddi enteritise sebep olur. Patojenitesi yüksek olan *Eimeria deblickei* klinik belirtilere neden olur. *E. polita*, *E. scabra* ve *E. spinosa* enfeksiyonları gençlerde hafif ishal ile seyreder. Hayvanlar, enfekte domuzların dışkıları ile çıkardıkları ookistleri alarak enfekte olurlar.

Teşhis: Klinik belirtiler dikkate alınarak tanı konabilir ise de kesin teşhis dışkı muayenesinde ookistlerin veya nekropside bağırsaklardaki patolojik bozuklukların ve bunlardan yapılacak histolojik kesitlerin incelenmesi ile mümkündür.

Tedavi: Coccidiosis enfeksiyonlarında genelde sulfonamid / trimethoprim ile elektrolit ve sıvı tedavisi uygulanır. Diğer anticoccidialler; halofuginone, salinomisin, diclazuril, toltrazuril ve amproliumdur.

Koruma: Hayvanları enfeksiyondan korumak barınakların temizliği, hijyeni, zeminin kuru tutulması ve ookistlerle bulaşık olmayan yemlerle beslenmesi ile mümkün olur.

Isospora suis

Morfoloji: Patojen olan bu türün ookistleri renksiz, ince cidarlı, hafif oval olup 17 – 25 x 16 - 22 µm boyutlarındadır. Mikropil ve rezidü cisimciği yoktur, sporlanmış olanlarda her birinde dört sporozoit bulunan iki sporokist yer alır.

Gelişmeleri: Merontlar ince bağırsak villi epitel hücrelerinde gelişir. Enfeksiyondan 2 - 3 gün sonra birinci jenerasyon merontlar, 4 gün sonra ikinci jenerasyon merontlar, 5 gün sonra ise olgun gamontlar şekillenir. Prepatent periyot 4 - 6 gün, patent periyot 3 - 13 gün kadardır.

Patogenite: Genç domuzlarda hemorajik olmayan, hafif kıvamlıdan suluya kadar değişen bir ishal, iştahsızlık, kilo kaybı görülür. Enfeksiyona *Escherichia coli*, rotavirus ve diğer gastroenterit viruslar iştirak edebilir.

Teşhis: Klinik belirtiler, dışkıda ookistlerin görülmesi, nekropside ince bağırsaklardaki lezyonlar dikkate alınır.

Tedavi: Yavru domuzlara 4 üncü günde toltrazuril 5 mg/kg ağız yoluyla kullanılır.

I.suis, *E.deblickei*, *E. polita* ve *E. scabra* ookistleri. (animalhealth.bayer.com..)

Eimeria deblickei

Ookistleri hafif oval olup 15 – 23 x 11 - 18 µm boyutlarındadır. Polar granül mevcut, fakat mikropil ve rezidü cisimciği yoktur. Gelişmesi bir önceki türe benzer, ookistlerin sporlanma süresi 5 - 7 gün, prepatent süre 6 - 7 gün, patent süre yaklaşık 5 gündür. Gençlerde ishal, iştahsızlık, gelişme geriliği, kilo kaybı görülür.

Eimeria polita

Ookistleri hafif oval olup 20 – 33 x 14 - 228 µm boyutlarındadır. Mikropil ve rezidü cisimciği yoktur, polar granül bulunabilir. Gelişmesi bir önceki türe benzer, prepatent süre 7 - 8 gün, patent süre yaklaşık 6 - 8 gündür. Hayvanlarda ishal, iştahsızlık, gelişme geriliği, kilo kaybı görülür.

Eimeria scabra

Ookistleri hafif oval olup 24 – 42 x 20 - 24 µm boyutlarındadır. Mikropil ve polar granül var, rezidü cisimciği yoktur. Gelişmesi bir önceki türe benzer, prepatent süre 7 - 11 gün, patent süre yaklaşık 4 - 8 gündür. Ookistlerin sporulasyon süresi 9 - 12 gündür.

Diğer Türler: *Eimeria spinosa*, *E.porci*, *E.neodeblickei*, *E. perminuta*, *E. suis*.